

Frânturi de mărturisiri

Cele mai multe lucruri din viața intimă a unui teatru se pot afla la un pahar de vin, în urma unei premiere. Și mai ales atunci când spectacolul s-a întâmplat să aibă succes! Frunțile se descrețesc, inhibițiile pier, iar oamenii simt nevoia să-și împărtășească și grijile, și bucuriile, și speranțele.

Am stat de vorbă, acum un timp, cu angajații Teatrului Dramatic din Galați, într-o asemenea împrejurare.

Am constatat, cu acest prilej, că nevoile și neliniștile lor sunt de fapt ale tuturor artiștilor, traiul unora nedeosebindu-se prea mult de al celorlalți.

Astfel, reiese din spuselor celor mai vârstnici că Legea pensionării s-a abătut peste cei mai mulți dintre ei cu forța unui vis urât. Sigur că unii, tentați de puțința de a obține o pensie mai mare și, poate, și de gândul că vor mai avea prilejul să joace, au acceptat compromisul de a pleca din teatru prin bună înțelegere. Regretul s-a ivit după un timp, când au constatat că sunt mai puțin solicitați să repete și că spectacolele în care încă jucau erau scoase cu încetul de pe afiș:

„Procedura aceasta prin care suntem scoși la pensie fără a se cerceta dacă mai putem sau nu juca este extrem de tristă. Eu mă simt în plină formă și totuși de un an de zile nu am mai repetat nimic. E un semn; mă simt de prisos...” (Ioana Citta Baci); „Detest această lege! Actorul nu trebuie să fie pensionat. Fiecare poate juca atâta vreme cât îl ține mintea și trupul. Când acestea cedează, se retrage singur. E drept că unii au fost bucuroși că vor primi mai mulți bani. S-au trezit însă, la un moment dat, fără nici un rost. Au sperat că vor fi chemați să joace, dar asta se întâmplă din ce în ce mai rar!” (George Serbina).

Sărăcia tot mai evidentă în care se zbat teatrele este resimțită de fiecare după puterea de adaptare și după optimismul sau lipsa de optimism care-l caracterizează. De pildă, Grig Dristaru mărturisește aproape candid:

„Încercăm să înnoim ceea ce e vechi, să facem roșu din roz, albastru din cenușiu... Deocamdată trebuie să mulțumim Prefecturii pentru că ne sprijină ori de câte

ori ne aflăm în impas. Mai greu va fi când vom trece sub tutela Primăriei, despre care am auzit că nici măcar nu ne vrea...”

Stelian Stancu, actor la Teatrul Dramatic și director al Teatrului „Guliver”, nu pare foarte pesimist: „Drept să spun, nu resimt această sărăcie ca fiind ceva de nesuportat. Poate că dincolo de starea generală de anormalitate, aici, la Galați, trăim într-o oarecare normalitate. Asta, firește, pentru că cei de care depindem direct iubesc teatrul susținându-ne pe cât cu puțință”.

„Reevaluarea salariilor, lăsată - după cum se pare - în grija directorului dă, însă, prilej de gălceavă între colegi:” Cred că poticnelile cele mai mari din teatru de datează lipsei de bani, dar și modului cum aceștia sunt gestionați. Sunt de vină cei care lasă la îndemâna unui singur om împărțirea unui avut, oricum mizer. La noi, cel puțin, nu există un consiliu artistic și nici un sindicat al artiștilor, iar în Consiliul de administrație - care oricum nu s-a mai întrunit de foarte multe luni - nu se află decât un actor. Cine să ne apere drepturile?! Managerul este singurul care <<hotărăște>> calitatea muncii noastre, plătindu-ne după cum crede de cuviință. Să fie oare drept?” (Gabriel Constantinescu).

Sunt și dintre cei care neputând să trăiască dintr-un salariu de debutant, se descurcă făcând și altceva: „Am plecat din București pentru a deveni actor. În Capitală nu te bagă nimeni în seamă și, atunci, după unele tatonări, am venit la Galați, unde pe lângă faptul că ni se dau case simt că se întâmplă cu adevărat ceva. Îmi doresc roluri principale și sunt gata să joc gratis. Numai să jod! Oricum, dintr-un salariu de debutant nu se poate trăi și trebuie să mai fac și altceva” (Daniel Iancu). Cum este și firesc la o petrecere de premieră, se găsesc și artiști ce se desprind mai greu de actul scenic și, orice întrebare le-ai pune, ei tot către evenimentul abia trecut se îndreaptă: „Am încercat să dau de lucru tinerilor. Sigur că **Proscrisa** este un text mai special, dar e conflictual, deci dramatic! Pentru că nu e tocmai o piesă, nu are propriu-zis o poveste, nu mi-aș fi permis un risc atât de mare decât în teatru în care sunt angajat, unde oamenii

mă cunosc, au încredere în mine și de la care eu știu ce să aștept” (Vasile Nedelcu).

Spre sfârșitul seriei m-am apropiat de directorul teatrului, Adrian Lupu, punându-i o singură întrebare:

Cum reușiți să depășiți starea evidentă de criză, nelăsând să se vadă prea tare sărăcia în care, cu siguranță, și teatrul dumneavoastră se zbate?

„Starea de sărăcie, care deja a devenit starea noastră de normalitate, nu mai trebuie depășită. Ne învățăm cu ea și am ajuns să ne simțim ca peștele în apă, dar cum și apa seacă mereu, ne zbatem și noi cu coada pe uscat. Durerea mea cea mare este că ritmul de șase-opt săptămâni alocate unei premiere pare tot mai mult o năstrușnicie, o bizarerie a mea și nicidecum o necesitate. Totuși, într-un oraș cu o populație de 500 000 de locuitori și cu un potențial de 30 - 40 000 de spectatori, publicul poate fi ținut aproape de noi doar oferindu-i cât mai multe spectacole.

Pe de altă parte, mă bucur că încă mai pot aduce tineri în trupă. Faptul că pleacă după un timp, mai scurt sau mai lung, este un act intim pe care-l hotărâsc singuri și pe care refuz să-l comentez în vreun fel. Sper doar că, atunci când vor fi vedete și îi va ști toată suflarea românească, să-și aducă aminte că și-au început cariera la Galați.

Cât despre cei care au ieșit la pensie în vremea din urmă, nu se poate spune că au fost determinați s-o facă pentru a mai atenua cumva sărăcia teatrului nostru, salariile la care ei aveau să renunțe putându-se folosi într-un alt mod. Eu personal nici măcar nu le-am fluturat această idee”. Teatrul este ceva viu, în continuă prefacere. Numai forfota fiecărei clipe, numai diversitatea opiniilor, numai încercarea tuturor de a ieși la liman îi justifică existența. Dincolo de aceasta nu putem decât să recunoaștem că viața artiștilor nu este deloc ușoară; lupta cu sărăcia, cu timpul, cu sistemul îi uzează, dar nu-i învinge niciodată.

Marinela Tepuș